

Неофіційний переклад

Висновок 1/23

відповідно до статті 3а Регламенту (ЄС) 715/2009 із поправками, внесеними Регламентом (ЄС) 2022/1032 щодо зберігання газу – Україна – Сертифікація Укртрансгазу як оператора газосховищ

3 березня 2022 року, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг в Україні (далі – «НКРЕКП») повідомила Секретаріат Енергетичного Співтовариства (далі – «Секретаріат») про винесення попереднього рішення (далі – «Попереднє рішення») про сертифікацію АТ «Укртрансгаз» (далі – «Укртрансгаз») як оператора газосховищ (далі – «ОГС»). Попереднє рішення прийнято 1 березня 2023 року,¹ на основі Статті 17 Закону країни «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»² та Статті 47¹ Закону України «Про ринок природного газу».³

Відповідно до статті 3а Регламенту (ЄС) 715/2009 зі змінами, внесеними Регламентом (ЄС) 2022/1032 щодо зберігання газу (далі – «Газовий Регламент»),⁴ Секретаріат повинен проаналізувати отримане Попереднє рішення та протягом 25 робочих днів винести НКРЕКП зобов'язуючий висновок щодо його відповідності статті 3а Газового Регламенту (далі – «Висновок»).

I. Укртрансгаз

ДП Укртрансгаз сформовано на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України № 1173 від 24 липня 1998 як дочірню компанію НАК Нафтогаз України (далі – «Нафтогаз»). Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 червня 2012 року № 360-р про реорганізацію дочірніх компаній НАК «Нафтогаз України» та наказу Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 18 липня 2012 року № 530 про реорганізацію Укртрансгазу, Укртрансгаз реорганізовано у публічне акціонерне товариство, а 6 липня 2018 року – у акціонерне товариство ДП Укртрансгаз.⁵ З 1 січня 2020 Укртрансгаз має

¹ Постанова НКРЕКП № 393, прийнята 1 березня 2023, доступ за посиланням <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-prijnyattyu-poperednogo-rishennya-pro-sertifikaciyu-operatora-gazoshovishcha>

² Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» № 1540-VIII від 22.09.2016, доступ за посиланням <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-19#Text>

³ Закон України «Про ринок природного газу» № 329-VIII від 09.04.2015, доступ за посиланням <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-19#Text>

⁴Внесено та адаптовано Рішенням Постійної групи високого рівня 2018/01/PHLG-EnC від 12 січня 2018 та Рішенням Ради Міністрів 2011/02/МС-EnC від 6 жовтня 2011 року щодо впровадження Директиви 2009/72/ЄС, Директиви 2009/73/ЄС, Регламенту (ЄС) 714/2009 та Регламенту (ЄС) 715/2009 та внесення поправок до статей 11 та 59 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства і Рішенням Ради Міністрів 2022/01/МС-EnC про адаптацію та впровадження Регламенту (ЄС) 2022/1032 щодо зберігання газу.

⁵ Рішення акціонера № 186 від 21 травня 2018 року, доступ за <https://utg.ua/img/menu/company/docs/2018/186.pdf>

ліцензію лише на діяльність з експлуатації, підтримання у належному стані та розвитку сховищ природного газу, а також надання усіх послуг, пов'язаних зі зберіганням природного газу.

Укртрансгаз експлуатує 12 підземних газосховищ, що знаходяться по всій Україні, сукупною ємністю 31 млрд. м³.⁶ Усі газосховища розташовані на контрольованій Україною території, за винятком одного газосховища ємністю 0,4 млрд. м³, що розташоване на території, нелегально окупованій російською федерацією з 2014 року, яке *Укртрансгаз* не використовує.

Ємність газосховищ, що експлуатуються *Укртрансгазом*, може задовольнити більш ніж річний попит на природний газ в Україні (за останні п'ять років до 2022 – оцінюється у 28,9 млрд. м³);⁷ середній попит за останні п'ять років завжди був на рівні з або меншим за загальну ємність зберігання. Також, темпи відбору [газу] із українських газосховищ в більшості випадків достатні для покриття сукупного попиту під час типового або холодного зимового дня.

Відсоток, на який ємності сховищ *Укртрансгазу* наповнювалися до опалювального сезону, зазвичай складав від [...] (у 2022 році) до [...] (у 2020 році) загального проектного активного об'єму. На початок опалювального сезону газосховища завжди були наповнені понад цільовий показник, встановлений для України Регламентом (ЄС) 2017/1938 зі змінами, внесеними Регламентом Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2022/1032 стосовно зберігання газу,⁸ тобто понад 35% середнього річного споживання за попередні п'ять років.

Окрім експлуатації газосховищ, *Укртрансгаз* також займається такою економічною діяльністю:

- Надання хімічно-лабораторних послуг;⁹
- Послуги митного представництва;¹⁰
- Виробництво електроенергії з відновлюваних джерел;¹¹
- Побудова газових трубопроводів;¹²
- Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення;¹³
- Дротова телекомунікація.¹⁴

⁶<https://utg.ua/en/utg/company/ukrtransgaz-today.html>

⁷ Доступ за <https://www.statista.com/statistics/703686/natural-gas-consumption-ukraine/#:~:text=Natural%20gas%20consumption%20in%20Ukraine%20amounted%20to%2026.1%20billion%20cubic,meters%20in%20the%20previous%20year.>

⁸ Внесений та адаптований Рішенням Ради Міністрів 2021/15/МС-ЄнС від 30 листопада 2021 року щодо Додатку I до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та про адаптацію й імплементацію Регламенту (ЄС) 2017/1938 щодо заходів забезпечення безпеки газопостачання та Рішенням Ради Міністрів 2022/01/МС-ЄнС про адаптацію та імплементацію Регламентів (ЄС) 2022/1032 щодо зберігання газу.

⁹ Сертифікат відповідності управління системи керування вимірюванням від 26.05.2019 № 038/19 та від 07.08.2019 № 061/19.

¹⁰ Витяг із реєстру митних брокерів, запис від 03.07.2018, серії № АА 002066.

¹¹ Постанова НКРЕКП про видачу ліцензії № 1353 від 05.07.2019.

¹² Філія «Будівельно-монтажна фірма «Укргазпромбуд».

¹³ Філія «Виробниче ремонтно-технічне підприємство «Укргазенергосервіс».

¹⁴ Філія «Укргазтехзв'язок».

Укртрансгазом повністю володіє *Нафтогаз*, вертикально інтегрована організація, яка у свою чергу повністю належить державі. Корпоративними правами *Нафтогазу* розпоряджається Кабінет Міністрів України.

На підставі Постанови Кабінету Міністрів України від 25 травня 1998 року № 747 та Угоди від 4 лютого 1999 року № 76 між Фондом державного майна України та *Нафтогазом*, ФДМУ надав *Нафтогазу* право використовувати державне майно для зберігання природного газу. Відповідно до цієї Угоди, ці активи залишаються на балансі Фонду державного майна України, а *Нафтогаз* може передавати їх для використання компаніям, що належать до його структури. Відповідно, *Нафтогаз* та *Укртрансгаз* уклали угоду¹⁵, відповідно до якої *Укртрансгаз* має право незалежно приймати рішення щодо усіх питань, пов'язаних із використанням цих активів.

Нафтогаз провадить таку діяльність прямо або непрямо через дочірні компанії:

- *«Нафтогазенергосервіс»*: виробництво електроенергії;
- *«Укравтогаз»*: постачання природного газу (експлуатація автомобільних газонаповнювальних компресорних станцій);
- *ТОВ «Нафтогаз тепло»*: виробництво електроенергії, розподіл електроенергії, постачання природного газу, виробництво теплової енергії та ТЕС, АЕС та ТЕЦ;
- *АТ «Чорноморнафтогаз»*: транспортування природного газу, нафтового газу та газу (метану) вугільних родовищ трубопроводами, зберігання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ, виробництво газу та газового конденсату;
- *АТ «Укргазвидобування»*: виробництво електроенергії, постачання природного газу та газового конденсату;
- *АТ «Укртранснафта»*: транспортування нафти магістральними трубопроводами, транспортування нафтопродуктів магістральними трубопроводами;
- *ТОВ «Газопостачальна компанія Нафтогаз України»*: постачання природного газу, виробництво електроенергії;
- *Організація АТ з газопостачання та газифікації «Кіровоградгаз»*: розподіл природного газу;
- *ПАТ «Укрнафта»*: виробництво (промисловий розвиток родовищ) вуглеводнів.

Сам *Укртрансгаз* володіє 38% статутного капіталу *ТОВ «Когенераційні технології УТГ»* та 0,12% акцій *ПРАТ «Ензим»*, жодне з яких не є активним на будь-якому ринку газу.

¹⁵ Угода № 19/275 від 17 червня 1999.

II. Попереднє рішення про сертифікацію

Стаття 47¹ Закону України «Про ринок природного газу» транспонує статтю 3а Газового Регламенту та визначає зобов'язання НКРЕКП у межах сертифікації ОГС для оцінки відповідності вимогам щодо запобігання ризиків безпеці постачання природного газу в Україні або в межах Енергетичного Співтовариства, а також будь-яке вирішення таких ризиків. Деталі викладені у Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газосховища, затвердженому постановою НКРЕКП від 24 січня 2023 року № 110.

27 січня 2023 року *Укртрансгаз* подав до НКРЕКП заявку на сертифікацію як ОГС. 3 березня 2023 року НКРЕКП подала Секретаріату своє Попереднє рішення про сертифікацію *Укртрансгазу* як ОГС від 1 березня 2023 року.

Попереднє рішення, у резолютивній частині, сертифікує *Укртрансгаз* як ОГС та покладає на *Укртрансгаз* такі зобов'язання:

«1) здійснити заходи, направлені на укладення з Міненерго або іншим державним органом, визначеним Кабінетом Міністрів України, відповідного договору на користування державним майном, необхідного для провадження АТ «УКРТРАНСГАЗ» господарської діяльності зі зберігання газу;

*2) у найкоротші строки повідомляти НКРЕКП та Міненерго про зміни у стані господарських відносин або отримання звернень від суб'єктів господарювання, кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни або резиденти держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом (у тому числі *Moldovagaz JSC*), щодо закачування (відбору) природного газу із газосховищ або декларування природного газу, що переміщується через митний кордон України.»*

III. Оцінка Попереднього рішення

Безпека енергопостачання є вагомим елементом громадської безпеки, а тому за своєю суттю пов'язана з ефективним функціонуванням внутрішнього ринку газу.¹⁶ Тому, пункт 3 статті 3а Газового Регламенту вимагає від сертифікаційного органу враховувати будь-який ризик безпеці газопостачання на національному рівні або на рівні Енергетичного Співтовариства, а також будь-які заходи вирішення такого ризику, що спричинений, серед іншого:

- наявністю відносин власності, постачання чи інших господарських відносин, що можуть негативно вплинути на стимули та можливість ОГС наповнювати підземні газосховища;
- правами та обов'язками Енергетичного Співтовариства щодо держави, що не є стороною Енергетичного Співтовариства, на підставі норм міжнародного права;

¹⁶ Пункт 22 преамбули Газової Директиви.

- правами та обов'язками Договірних Сторін щодо держави, що не є стороною Енергетичного Співтовариства, на підставі міжнародних договорів Договірних Сторін, укладених з однією або декількома такими державами, за умови, що такі права та обов'язки відповідають законодавству Енергетичного Співтовариства; або
- будь-яких інших конкретних фактів та обставин у цій справі.

Регулятор зобов'язаний відмовити у сертифікації [ОГС], якщо будь-яка особа, яка безпосередньо чи опосередковано здійснює одноосібний або спільний контроль чи володіє будь-яким правом щодо ОГС, може поставити під загрозу безпеку енергопостачання або найважливіші інтереси безпеки Енергетичного Співтовариства чи будь-якої Договірної Сторони. Нижче Секретаріат оцінить наявність будь-яких елементів, що можуть негативно вплинути на стимули та можливість ОГС *Укртрансгаз* наповнювати газосховища.

1. Власність

У своєму Попередньому рішенні НКРЕКП робить висновок, що на базі структури власності та складу організацій *Укртрансгазу* та *Нафтогазу* немає будь-яких відносин власності та/або контролю, які можуть загрожувати безпеці постачання природного газу.

Газовий Регламент вимагає від сертифікаційного органу оцінити, чи відносини власності становлять будь-який ризик безпеці газопостачання на національному рівні або на рівні Енергетичного Співтовариства. Така оцінка вимагає аналізу того, чи, у зв'язку із діяльністю материнської компанії ОГС, у тому числі її акціонера(ів), а також діяльністю компаній, акціонером яких є сам ОГС, інтереси акціонерів становлять ризик безпеці постачання. Безпекою постачання вважається безперервна фізична доступність енергетичних продуктів на ринку за ціною, доступною для усіх споживачів.¹⁷ Жоден такий ризик від власності не виникає, якщо ОГС і усі особи та структури, які прямо або опосередковано його контролюють, не мають будь-яких комерційних, стратегічних або політичних інтересів, що суперечать забезпеченню безпеки постачання в Україні та Енергетичному Співтоваристві.

Термін «контроль» визначено пунктом 36 статті 2 Газової Директиви як *«будь-які права, контракти або будь-які інші засоби, які окремо або разом з огляду на фактичні чи правові обставини надають можливість здійснювати вирішальний вплив на підприємство, зокрема завдяки: (а) власності або праву на використання усіх або частини активів підприємства; (б) праву або контрактам, які надають можливість вирішального впливу на склад, голосування або прийняття рішень органів підприємства.»*¹⁸ До прав належать, зокрема, використання права голосу, володіння контрольним пакетом акцій та право діяти у якості, а також право призначати, членів корпоративних органів компанії та законних представників компанії.¹⁹

¹⁷ EU Green Paper - До європейської стратегії безпеки енергопостачання, 19.11.2000 COM(2000) 769 final.

¹⁸ Це визначення взято із Регламенту Ради (ЄС) № 139/2004 від 20 січня 2004 року про контроль за концентраціями між суб'єктами господарювання і має інтерпретуватися відповідно (пункт 10 преамбули до Газової Директиви).

¹⁹ Стаття 9 Газової Директиви.

Єдиним акціонером *Укртрансгазу* є *Нафтогаз*, що повністю належить Державі Україна. Відповідно до статуту *Укртрансгазу*²⁰, його загальні збори (що складаються з єдиного акціонера – *Нафтогазу*) обирають Генерального Директора як виконавчий орган.²¹ Відповідно до статуту *Нафтогазу*²², його загальні збори (що складаються з єдиного акціонера – Кабінету Міністрів України) обирають членів наглядової ради, уповноважених обирати та звільняти членів правління.²³ Таким чином, Держава здійснює повний та прямий контроль над *Нафтогазом* та, у підсумку, *Укртрансгазом*. Немає підстав вважати, що держава Україна, окрім максимізації прибутку своїх державних компаній, має інтереси, відмінні від забезпечення безпеки постачання у країні.

Акції у власності самого *Укртрансгазу* у двох компаніях, які не є активними на будь-якому ринку природного газу, не складають контрольного пакету. Акції у власності самого *Укртрансгазу* не становлять ризиків безпеці газопостачання в Україні та Енергетичному Співтоваристві.

На підставі вищенаведеного, Секретаріат вважає, що структура власності *Укртрансгазу* та його акції у двох дочірніх компаніях не спричиняють ризики безпеці постачання.

2. Постачання або інші господарські відносини

Оцінюючи можливі ризики безпеці постачання на національному рівні або на рівні Енергетичного Співтовариства, спричинені постачанням або іншими господарськими відносинами, що можуть негативно вплинути на стимули та можливість *Укртрансгазу* наповнювати підземні газосховища, НКРЕКП висвітлює регуляторну базу, відповідно до якої *Укртрансгаз* провадить свою діяльність (регульований доступ²⁴) та рівень використання і джерела об'ємів [газу], що зберігаються у сховищах *Укртрансгазу*. НКРЕКП пояснює, що [...] загального обсягу природного газу на зберіганні у його сховищах та [...] загального проєктного активного об'єму газосховищ володіють суб'єкти господарювання, які належать Державі Україна або контролюються нею, та робить висновок про відсутність відносин, які становлять ризик безпеці постачання.

Газовий Регламент покладає на сертифікаційний орган завдання оцінити наявність ризиків безпеці газопостачання на національному рівні або на рівні Енергетичного Співтовариства, спричинених господарськими відносинами, що можуть негативно вплинути на стимули та можливість ОГС наповнювати свої підземні газосховища. Регламент (ЄС) 2017/1938 за змінами, внесеними Регламентом Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2022/1032

²⁰ від 16 грудня 2020 року № 431.

²¹ Рішення «*НАК Нафтогаз України*» від 6 січня 2023 року № 569.

²² Постанова Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 1044, зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2022 року № 1233.

²³ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 січня 2023 року № 55-р; розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2022 року № 983-р; розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2022 року № 983-р; розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2021 року № 1155-р та 6 січня 2023 року [№ 15-р].

²⁴ Постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 № 2495).

стосовно зберігання газу,²⁵ вимагає від Договірних Сторін досягти як обов'язкових цільових показників наповнення до 1 листопада так і зберігати певні рівні наповнення протягом року. Тому відбір зі сховищ також є фактором, який потрібно враховувати під час моніторингу ризиків безпеці постачання.

Відтак, Газовий Регламент передбачає оцінку усіх господарських відносин ОГС в рамках його діяльності зі зберігання та іншої діяльності (за наявності), особливо оцінку того, чи надані ОГС права і покладені на нього та відповідні сторони обов'язки можуть негативно впливати на стимули та можливість ОГС наповнювати підземні газосховища, а також підтримувати цільові показники наповненості відповідно до траєкторій наповнення. На можливість ОГС наповнювати газосховища можуть негативно вплинути господарські відносини, якщо такі відносини або їх відсутність може поставити під загрозу достатній рівень постачання природного газу для зберігання у сховищах. Перш за все це залежить від договірного контрагента, який замовляє потужність зберігання. По-друге, це потребує оцінки природи та змісту договірних відносин. Серед іншого, ризики можуть з'явитися якщо через комерційні або політичні стратегії значні обсяги замовляються довгостроково.

а. Стосовно договірних контрагентів ОГС, НКРЕКП пояснює, що український парламент визначив осіб, акціонерів та кінцевих бенефіціарів держав, визнаних державою-агресором або державою-окупантом, такими, що можуть становити такий ризик безпеці газопостачання. Більш того, НКРЕКП наголошує, що за інформацією Укртрансгазу [...] його сховищ або [...] загального обсягу природного газу на зберіганні у сховищах належить компаніям які повністю належать або контролюються Державою. Жоден із інших замовників не зберігав більш ніж [...] проєктного активного обсягу сховищ Укртрансгазу або [...] загального обсягу природного газу на зберіганні.

Секретаріат вважає, що хоч безпека постачання і є інтересом Держави, яким вона має керуватися як акціонер компаній у енергетичному (і не тільки) секторі, один лише факт контролю Держави над компанією не виключає можливості ризиків безпеці постачання через структури власності. Якщо Держава контролює (прямо або опосередковано) ОГС, будь-які інтереси (комерційні, політичні або інші), які можуть потенційно загрожувати безпеці постачання, мають братися до уваги.

Однак саме у цьому випадку більша частина потужності належить особам, що контролюються Державою Україна, а інші замовники володіють обмеженою потужністю. Відтак, Секретаріат не вбачає причин сумніватися в тому, що відносини постачання не матимуть негативного впливу на стимули та можливість Укртрансгазу наповнювати свої сховища.

Стосовно постачальників з третіх країн, Укртрансгаз повідомив лише про [...]. Секретаріат погоджується із думкою НКРЕКП, що через неактивний статус цього користувача, його обмежені обсяги та надійну регуляторну базу, впроваджену НКРЕКП, ці господарські відносини не становлять ризику безпеці енергопостачання на національному або

²⁵ Внесений та адаптований Рішенням Ради Міністрів 2021/15/MC-EnC від 30 листопада 2021 року щодо Додатку I до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та про адаптацію й імплементацію Регламенту (ЄС) 2017/1938 щодо заходів забезпечення безпеки газопостачання та Рішенням Ради Міністрів 2022/01/MC-EnC про адаптацію та імплементацію Регламентів (ЄС) 2022/1032 щодо зберігання газу.

Energy Community Secretariat

Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria

Phone	+43 (0)1 535 2222
Email	contact@energy-community.org
Web	www.energy-community.org

регіональному рівні.

b. Що стосується регуляторної бази та її можливості забезпечити безпеку газопостачання або вирішити будь-які ризики безпеці постачання, Газовий Регламент вимагає від ОГС впровадити процедури розподілу потужності, якими учасникам ринку ефективно надаватиметься доступ до максимального значення потужності зберігання, а також вжити заходів, направлених на попередження нагромадження потужності (capacity hoarding). Українська регуляторна база транспонує ці принципи, зокрема Кодексом газосховищ, який серед іншого вимагає ефективного використання потужності газосховищ, впровадження правил управління перевантаженнями та інших послуг, пов'язаних із третіми сторонами, а також Типовим договором зберігання, який приводить ці вимоги в дію. Зокрема, Кодекс газосховищ передбачає, що якщо вільна потужність відсутня, але існує розподілена річна потужність, що використовується менш ніж на 80 %, замовник повинен здійснити відчуження потужності, яку він не використовує.²⁶ Секретаріат також не вбачає причин сумніватися, що такі заходи є додатковим запобіжником проти нагромадження потужності і застосовуються на практиці.

c. На підставі вищезгаданого, Секретаріат погоджується із Висновком НКРЕКП, що відносини постачання або інші господарські відносини не становлять ризику безпеці постачання шляхом негативного впливу на стимули та можливість *Укртрансгазу* наповнювати газосховища.

3. Права та обов'язки Енергетичного Співтовариства щодо третьої держави [що не є стороною Енергетичного Співтовариства] на підставі норм міжнародного права

Попереднє рішення не оцінює будь-які ризики безпеці постачання на національному рівні або на рівні Енергетичного Співтовариства, спричинені правами та обов'язками Енергетичного Співтовариства перед третьою країною на підставі норм міжнародного права.

Хоч на Енергетичне Співтовариство, як на міжнародну організацію, поширюється дія публічного міжнародного права, воно наразі не має будь-яких зобов'язань перед третіми країнами. Тому Секретаріат підтверджує, що ризик безпеці газопостачання, спричинений будь-якими правами та обов'язками Енергетичного Співтовариства щодо третьої держави, відсутній.

²⁶Постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2495, доступ за <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1380-15#Text>

4. Права та обов'язки України щодо третьої держави на підставі договору

У своєму попередньому рішенні, НКРЕКП посилається [...].

В умовах відсутності будь-якого дійсного зобов'язання України та її державних компаній щодо третіх держав, які можуть прямо або опосередковано впливати на спроможність *Укртрансгазу* зберігати газ, Секретаріат погоджується, що у цьому питанні ризику газопостачання відсутні.

5. Будь-які інші конкретні факти та обставини

Попереднє рішення НКРЕКП наразі наголошує, що усупереч нелегальній окупації частин території України російськими військами, газосховища *Укртрансгазу* розташовані на підконтрольній Україні території.

В той же час, Секретаріат нагадує, що після повномасштабного вторгнення Міністерство енергетики запровадило заборону будь-якого експорту газу з України, але не транзиту газу територією України.²⁷ Пізніше цей наказ було змінено Кабінетом Міністрів таким чином, щоб обмежити заборону експорту лише до газу українського походження.²⁸ Діюча постанова забороняє [експорт] лише газу, видобутого в Україні. Газ на зберіганні у сховищах в режимі «митний склад» не оформлювався українською митницею, тому вважається іноземним газом.

Без упередження до питання її відповідності Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, заборона на експорт може негативно вплинути на безпеку постачання у Енергетичному Співтоваристві, оскільки вона перешкоджає виробникам газу продавати свої обсяги за межами України. Історично, *Нафтогаз* виробляє близько трьох чвертей усього національного видобутку газу і продає цей газ для потреб центрального опалення та побутових споживачів відповідно до спеціальних обов'язків. Українські приватні виробники, які виробляють близько чверті усього національного видобутку, продавали свої обсяги виключно промисловим споживачам на національному ринку. Однак, з початку повномасштабного вторгнення попит промисловості значно впав, а українські виробники залишилися із надлишковим газом, який вони могли б пропонувати на продаж закордоном, особливо у Молдові, що диверсифікувала постачання з Росії у 2022 році. Експорт українського газу зі сховищ у Молдову або інші країни Енергетичного Співтовариства може бути вигідним для їх безпеки постачання.

Секретаріат вважає, що поточна ситуація, коли іноземні замовники зберігають газ у режимі «митний склад» без заборони на експорт, не спричиняє серйозних занепокоєнь щодо ризику безпеки постачання у країнах походження цих замовників. Секретаріат залишає за собою право переглянути Висновок у разі зміни ситуації.

IV. Висновок

²⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0099922-22#Text>

²⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/666-2022-%D0%BF#n2>

Energy Community Secretariat

Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria

Phone	+43 (0)1 535 2222
Email	contact@energy-community.org
Web	www.energy-community.org

На основі вищезазначеного, Секретаріат дійшов висновку, що *Укртрансгаз* наразі відповідає положенням, викладеним у пункті 3 статті 3а Газового Регламенту, а ризик безпеці постачання на національному рівні або на рівні Енергетичного Співтовариства, спричинений відносинами власності, постачання або іншими господарськими відносинами *Укртрансгазу*, а також іншими фактами та обставинами, відсутній.

Відповідно до пункту 6 статті 3а Газового Регламенту, НКРЕКП має на виконання Висновку Секретаріату прийняти рішення про сертифікацію в межах 25 робочих днів з отримання Висновку.

Секретаріат опублікує цей Висновок на своєму вебсайті. Секретаріат не вважає, що цей Висновок містить конфіденційну інформацію. НКРЕКП пропонується сповістити Секретаріат в межах п'яти робочих днів після отримання цього Висновку стосовно того, чи вважає Регулятор, що цей документ містить конфіденційну інформацію, яку він хотів би видалити перед публікацією, та чому.

Відень, 31 березня 2023 року

[підписи]

Артур Лорковскі
Директор

Дірк Бушле
Заступник Директора/Юрисконсульт